

بیادگار

ضمیمه اجتماعی روزنامه اصفهان زیبا / چهارشنبه ۲۶ بهمن ۱۴۰۱

ولنتزار

پرونده ویژه اصفهان زیبا درباره روز ولنتاین و نسبت آن با فرهنگ و تمدن ایرانی اسلامی و تاثیرات اقتصادی آن بر بازار

اصفهان زیبا

تاریخچه ولنتاین

بررسی پیشینه جشن ولنتاین

ولنتاین در گذشته دور

از ۱۳ تا ۱۵ فوریه رومی‌ها جشنی برگزار می‌کردند که در آن یک بز و یک سگ را قربانی می‌کردند و با شلاق که اثر پوست قربانی‌ها می‌ساختند، زنان را می‌زدند. به گفته تاریخ‌شناسان، زنان جوان صف می‌کشیدند تا از مردان شلاق بخورند. آن‌ها اعتقاد داشتند این کار باعث می‌شود باروری‌شان بیشتر شود!

جشن وحشیانه رومی‌ها شامل یک بازی دوست‌یابی هم می‌شد که در آن، مردان اسم زن‌ها را از یک ظرف بیرون می‌کشیدند و این زوج تا آخر جشن با هم بودند و اگر با هم سازش داشتند بیشتر با هم می‌ماندند.

بعدها پاپ گلاسیوس اول در قرن پنجم میلادی ولنتاین را با فستیوال لوپرکالیا تلفیق کرد تا آداب کافران را اثر لوپرکالیا بزدايد. به نظر مورخان، این فستیوال جشن عیاشی و می‌گساری بود؛ اما مسیحی‌ها به آن جنبه مذهبی دادند؛ با این حال این امر نیز باعث نشد که ولنتاین روز عشق و باروری نباشد.

در همین دوران نورمن‌ها جشنی به نام گالاتین داشتند. کلمه گالاتین، یعنی عاشق‌ن‌ها. این جشن گاهی با روز ولنتاین اشتباه گرفته می‌شد؛ چون این دو، تا حدودی شبیه هم بودند.

ویلیام شکسپیر در شعرهایش به روض ولنتاین توجه ویژه‌ای کرده است و همین موضوع نیز باعث محبوبیت این روز در سراسر بریتانیا و اروپا شد.

ریشه‌های عاشقانه ولنتاین

در قرون وسطی، انگلیسی‌ها و فرانسوی‌ها معتقد بودند ۱۴ فوریه شروع فصل جفت‌گیری پرندگان است و به همین دلیل دید آن‌ها نسبت به ولنتاین یک روض عاشقانه بود. همچنین شاعر انگلیسی، جفری چاوسر، اولین شخصی بوده که این روز را به عنوان یک جشن

در فرهنگ غرب و مسیحیان روض ۱۴ فوریه که معمولاً مصادف با ۲۵ بهمن ماه ما ایرانیان است به روض عشق معروف است؛ البته در ماه‌های کیسه این روض در ایران به ۲۶ بهمن تغییر مسیر می‌دهد. روض ولنتاین در واقع برگرفته از سنت روض باستان و مسیحیت است و در مورد این روض داستان‌های مختلفی وجود دارد. معروف‌ترین این داستان‌ها مربوط به کشیشی است که در سال ۲۷۰ میلادی زندگی می‌کرده و گویا در این روض به قتل می‌رسد.

طبق یک افسانه مشهور در سده سوم میلادی، در روم باستان در دوران فرمانروایی کلودیوس دوم کشیشی به نام ولنتین زندگی می‌کرده است. کلودیوس عقیده داشته است که مردان مجرد نسبت به آثانی که همسر و فرزند دارند سربازان جنگجویان بهتری هستند؛ از این روض اردواج را برای مردان جوان امپراتوری روم ممنوع می‌کند؛ اما کشیش ولنتین معتقد بود که این حکم ناعادلانه است؛ لذا مخفیانه عقد سربازان رومی را با دختران محبوبشان جاری می‌کرد. هنگامی که کلودیوس این امر را فهمید، ولنتین را محکوم به مرگ کرد.

در افسانه دیگری نیز آمده است: شاید کشیش ولنتین به علت نجات دادن و فراری دادن مسیحیان از آزار و شکنجه رومیان کشته شده باشد.

روایت دیگری نیز وجود دارد که می‌گوید: کشیش ولنتین عاشق دختر نرندان بانس شده و نخستین کارت ولنتاین را خود او قبل از مرگش برای آن دختر فرستاده و در آن نوشته: «از طرف ولنتین تو».

دو قرن پس از جان‌باختن کشیش ولنتین، پاپ ژلازیوس یکم، ۱۴ فوریه را روض ولنتاین نام‌گذاری کرد و کشیش ولنتین به عنوان قدیس حامی عاشقان در کلیسای کاتولیک موردستایش قرار گرفت. برخی اعتقاد دارند که حرکت پاپ تلاشی برای مسیحی‌سازی یک سنت مشرکانه به نام لوپرکالیا (جشن باروری) بوده است. قابل توجه است که پاپ پس از ممنوع‌کردن لوپرکالیا، روض ولنتاین را در تقویم مسیحی ثبت کرد.

سودآور شدن کمپین هاست. عده‌ای باور دارند که تأثیر شرکت‌ها بر ولنتاین باعث ترویج «مصرف‌گرایی» شده و چپ‌گرایان ولنتاین را جشنی برای سرمایه‌داری به حساب می‌آورند. بدون تردید محبت و ابرار علاقه نیا نر مند هدیه دادن گل، کارت پستال یا شکلات آن‌هم در روزی خاص نیست. امروزه این مراسم بریز و پاشی حسابی دارد! طبق تحقیقات بازاریابی که انجام گرفته فروش در سال‌های گذشته در این روز به ۱۷.۶ میلیارد دلار رسیده و هر سال انتظار می‌رود این رقم بیشتر و بیشتر شود. این بهره‌گیری اقتصادی از ولنتاین آن را برای خیلی‌ها خراب کرده است. جامعه شناسان می‌گویند مثلاً اگر مردم کارت‌های ولنتاین را نخرند، آن کارت‌ها به فروش نمی‌رسد و سوء استفاده‌کنندگان از این مراسم، و سرشکست می‌شوند. این جشن همچنان به انواع مختلف ادامه دارد. خیلی‌ها پول‌های آنچنانی خرج می‌کنند و برای عشق خود جواهرات و اکسسوری‌های گران قیمت و گل می‌خرند. بقیه نیز خودشان مرا مهمان می‌کنند و تنهایی غذا می‌خورند و به خودشان شکلات هدیه می‌دهند. تعداد اندکی هم این روز را به شیوه رومی‌های باستان جشن می‌گیرند.

ولنتاین در آسیا

جالب است بدانید که مروض عشق فقط مختص اروپاییان نیست و این امر چیزی فراتر از یک قاره است و تقریباً می‌توان گفت هر کشوری با قدمت بالا مروضی به این نام برای خود دارد. در کشور چین، روزی مشابه ولنتاین موجود است که تحت عنوان «شب هفت‌ها» نامیده می‌شود. برابر با افسانه‌ای چینی، پسر گاوچران و دختر بافنده، در هفتمین روز هفتمین ماه اتر تقویم قمری در آسمان با یکدیگر ملاقات می‌کردند. آخرین شب هفت‌ها در ۳۰ اوت ۲۰۰۶ بود. روایتی دیگر از این روز با اندکی تفاوت نسبت به چین، در ژاپن نیز موجود است که اتر آن به عنوان «تاناباتا» یاد می‌شود و برابر با هفتمین شرویه تقویم خورشیدی است. در فرهنگ آذربایجان «سونای گنجه سی» یعنی شب سونای که برابر است با ۳۱ شهریور از طرف آذربایجان‌ها به عنوان روز عشق گرامی داشته می‌شود، در این شب که خورشید هر ماه در زاویه ۱۸۰ درجه رو در روی یکدیگر قرار می‌گیرند، بسازن دوعاشق دیگر مروض‌های سال را در پی هم می‌روند و بدین سان عشق آنان جاودانه می‌شود. در کشور مصر، روز عشق دیگری موجود است که برابر با ۴ نوامبر هر سال است. در کره جنوبی در ۱۱ دسامبر هر سال، مروضی تحت عنوان (روز پیرو) موجود است که در آن خروج‌های جوان هدایایی به یکدیگر تقدیم می‌کنند.

نسبت مارکتینگ و روز ولنتاین

به نظر می‌آید که شرکت‌ها در گسترش ایده مروض ولنتاین نقش قابل‌توجهی ایفا کرده‌اند. بخش زیادی از فروش صنعت‌های مختلف، وابسته به کمپین هاست. مروض عشاق نیز با توجه به آنکه تعداد فراوانی از اعضای جامعه را درگیر خود می‌کند، بستری مناسبی برای

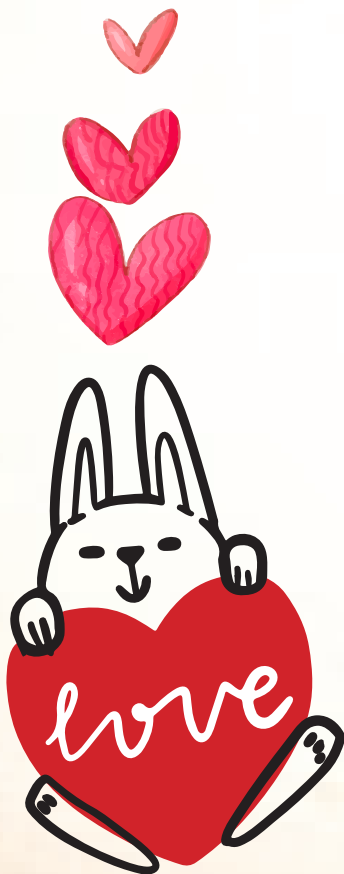
عاشقانه در شعر «پارلمان فاول» ثبت کرد و در این شعر مجلسی رؤیایی را برای پرندگان و انتخاب همسرانشان به تصویر کشیده است.

جشن سپندارمذگان و نسبت آن با روز ولنتاین

در ایران باستان دوجشن اتر جهانی با ولنتاین مشابه داشته‌است؛ یکی جشن مهرگان که در ۱۶ آبان‌ماه برگزار می‌شده و در آن مردم به یکدیگر هدیه می‌داده‌اند و دیگر جشن اسفندگان یا سپندارمذگان بوده که پنجم اسفند برگزار می‌شده و مردان به همسران خود هدیه داده و اتر آن‌ها تجلیل می‌کرده‌اند و بر تخت می‌نشاندند. در تقویم باستانی ایرانیان، ۵ اسفندماه یا ۲۹ بهمن، روز عشاق یا جشن سپندارمذگان است. سپندارمذ را نماد باروری نیز به حساب می‌آورند. به گفته ابوریحان بیرونی، اسپندارمذ، ایزد پشیمان زنان وفادار بوده است. در این روز همانند ولنتاین، مردان به همسران خود هدیه می‌دادند. با توجه به نزدیکی مروض ولنتاین و جشن سپندارمذگان، احتمال وجود ریشه مشترک میان این دو مراسم را بیشتر می‌کند.

جشن ولنتاین در قاره سبز و آمریکا

تحت تأثیر گسترش ارتباطات و پدیده «جهانی شدن» هنجارهای اجتماعی جهان غرب به سایر جهان نیز تسری پیدا کرده است. در اکثر کشورهای جهان هدیه دادن گل امر مرسوم به حساب می‌آید. دادن هدایایی نظیر شکلات و کارت پستال نیز متداول است. این مروض در کانادا، ایالات متحده، انگلستان، فرانسه، مکزیک و استرالیا جشن گرفته می‌شود. در اواسط قرن هجدهم میلادی، بیشتر افراد در این روز یادداشت‌های دست‌نویس عاشقانه به هم هدیه می‌کردند. در سال ۱۹۰۰ کارت‌های چاپی آماده جایگزین آن‌ها شدند و بسیاری از این طریق راحت‌تر از ملاقات حضوری ابرار علاقه می‌کردند. آمریکایی‌ها از اوایل دهه ۱۷۰۰ مبادله کادوهای دست‌ساز را شروع کردند. هاولند معروف به مادر ولنتاین در آمریکا، خلاقیت‌های خریداری با توری، ربان و تصاویر رنگارنگ ایجاد می‌کرد. امروزه طبق اظهارات انجمن کارت تبریک، هر ساله تقریباً ۱۴۵ میلیون کارت در مروض ولنتاین ارسال می‌شود که باعث شده دومین عید بزرگ ارسال کارت به یکدیگر (بعد از کریسمس) در سال باشد؛ همچنین خانم‌ها ۸۵ درصد کادوهای ولنتاین را خریداری می‌کنند. با این حال در بعضی اتر کشورهای تلاش می‌شود که مروض ولنتاین محدود شود. دلایل و انگیزه‌های این محدودیت‌ها متفاوت‌اند.

عشق مصدر

چندسروغر مانده به ولنتاین، هوادارانش به تکاپو افتاده‌اند؛ سایت‌ها و پیج‌های اینستاگرامی را زیرورو می‌کنند تا بهترین باکس‌های گل و خاص‌ترین هدیه‌ها را سفارش بدهند؛ اثر سبدهای گل رزمی قرمز آنچنانی تا باکس‌های شکلات لوکس و لاکچری و هدیه‌های دهن‌پُرکن و گران قیمت گرفته تا انواع و اقسام بدعت‌ها و آداب و رسوم عجیب و غریب مثل آرایش و میوه‌آرایی سرور ولنتاین و... تبلیغات خوش‌آب‌و‌مرنگ و اغواکننده در رابطه با ولنتاین نیز در روزهای منتهی به این روز فضای مجازی را پر کرده و مشتری‌های خودشان را اثر میان دختران و پسران طبقات مختلف جامعه انتخاب می‌کنند.

ولنتاین به پدیده‌ای رایج در سال‌های اخیر تبدیل شده است که در فرهنگ ایرانی رسوخ کرده و سال به سال نیز به تعداد هوادارانش افزوده می‌شود. اگر تا همین چندسال پیش صرفاً عده‌ای خاص، آن هم به صورت محدود این روز را جشن می‌گرفتند، حالا اما در سال‌های اخیر برگزاری جشن و خرید متعلقات ولنتاین به طبقات مختلف شهری سرایت کرده است و همین هم شده که در آستانه این روز شاهد بره‌کشان گل‌فروشی‌ها و شیرینی‌فروشی‌ها هستیم.

محبوبه امینی، جامعه‌شناس، در گفت‌وگو با «اصفهان زیبا» به چرایی گرایش طبقات مختلف شهری به این روز که با فرهنگ ایرانی و اسلامی بیگانه است، پرداخته است.

جای خالی روزی به نام عشق در تقویم!

این جامعه‌شناس با اشاره به ورود مدرنیته به جامعه ایرانی بیان می‌کند: اثر زمانی که ایران شروع به مدرن‌سازی خود کرد و کم‌کم با مباحث غرب و فرهنگ‌های دیگر آشنا شد، مفاهیم جدیدی همچون ولنتاین به فرهنگ ایرانی وارد شده و بر

روی ایرانی‌ها تأثیر گذاشته است.

امینی در بخش دیگری اثر سخنانش با اشاره به اینکه تورق تقویم ایرانی نشان می‌دهد که هیچ روزی به نام عشق ورزی یا ابرارمحببت در نظر گرفته نشده است و جای خالی این سرور به شدت احساس می‌شود، تصریح می‌کند: نبود جایگزین مناسب برای این روز باعث شده تا بسیاری اثر افراد وقتی اثر طریق رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی با فرهنگ غربی و روزی به نام ولنتاین آشنا می‌شوند، کم‌کم به سمت وسوی تقلید و الگوگرفتن از آن روی آورند.

دنیای سرمایه‌داری به دنبال مصرفی کردن همه چیز است

او در ادامه اظهاراتش با اشاره به اینکه در ابتدای نفوذ این فرهنگ به فرهنگ ایرانی تنها اقشار خاص جامعه که متعلق به طبقه بالا یا متوسط رویه بالا بودند به آن روی می‌آوردند، بیان می‌کند: ولنتاین اکنون تقریباً بین تمامی اقشار جامعه فراگیر شده است و حتی طبقات پایین نیز این سرور را جشن می‌گیرند و به دنبال تقلید از دیگران هستند.

این جامعه‌شناس در ادامه با اشاره به سلطه

سرمایه‌داری بر جامعه تصریح می‌کند: بسیاری از کانال‌ها و پیج‌های اینستاگرامی نیز از چندین سرور قبل اثر آغاز ولنتاین به تبلیغ این سرور می‌پردازند و به برگزاری باشکوه‌تر آن دامن می‌زنند؛ چرا که آن‌ها خودشان به دنبال کسب منافع هستند. در واقع دنیای سرمایه‌داری به دنبال این است که هر چیزی را تبدیل به کالای مصرفی بکند؛ حتی عشق را که شاید تا پیش از این تنها چیزی بوده که شاید بشر هیچ‌گاه تصور نمی‌کرده که به کالایی مصرفی تبدیل شود؛ این درحالی است که اکنون نظام سرمایه‌داری عشق را هم به کالای سرمایه‌داری تبدیل کرده است؛ مثلاً کارت پستال‌ها و شکلات‌ها و خرس‌ها و... را تولید می‌کند و از آن‌ها نمادی برای ابرار عشق و علاقه می‌سازد؛ نمادهایی که افراد باید

توجه به فرهنگ و ارزش‌های ایرانی و اسلامی روزی را مشخص کنیم، تصریح می‌کند: این روز، باید روزی باشد صرفاً مختص عشق و سرزی یا ابرار محبت برای خروج‌هایی که چندسال از زندگی مشترک آن‌ها گذشته است یا نامزدهایی که در شرف ازدواج هستند.

او در بخش دیگری از سخنانش بیان می‌کند: در فرهنگ ایرانی این روز به صورت جداگانه وجود ندارد؛ اگرچه روز ازدواج حضرت علی (ع) و فاطمه (س) جشن گرفته می‌شود؛ ولی این روز بیشتر به روز ازدواج معروف است. جایگزین ولنتاین، می‌تواند روزی باشد صرفاً برای محبت و سرزیدن یا عشق و سرزیدن؛ اما متناسب با فرهنگ ایرانی و اسلامی تا خروج‌ها بتوانند در این روز خودشان را مطرح کنند و علاقه‌شان به یکدیگر را نشان دهند و برای تقویت روابطشان اقدامات خاصی انجام دهند.

او ادامه می‌دهد: یکی از دلایل مهمی که بسیاری از افراد روز ولنتاین را جشن می‌گیرند و این روز برایشان به روز مهمی تبدیل شده، این است که جایگزینی ندارند؛ درحالی که مثلاً با توجه به اینکه روز جهانی مادر وجود دارد؛ اما کمتر کسی این روز را جشن می‌گیرد؛ به این دلیل که در تقویم روز تولد حضرت فاطمه (س) به روز مادر شهرت دارد و ایرانی‌ها معمولاً این روز را گرامی می‌دارند و آن را جشن می‌گیرند و به مادران خود هدیه می‌دهند. روز تولد حضرت علی (ع) را هم روز پدر می‌دانند و آن روز را هم جشن می‌گیرند. درواقع این روز نیازی به معادل‌سازی ندارد و همین مسئله هم باعث شده است تا خیلی‌ها بدون تحقیق و آگاهی در رابطه با ماهیت ولنتاین، به آن روی بیاورند و سعی کنند اثر غربی‌ها الگو بگیرند.

گران‌قیمت نیز بخرند. اثر سوی دیگر، قیمت گل نیز به صورت لحظه‌ای تغییر می‌کند و در آستانه این روز بسیار افزایش می‌یابد؛ درحالی‌که اگر هدف فقط عشق و سرزیدن باشد، نباید این مسئله آغشته به تجمل‌گرایی و مصرف‌گرایی شود و مثلاً خرید یا عدم خرید هدیه تأثیری در روابط آن‌ها داشته باشد. درواقع شاید بتوان گفت در برخی از مواقع، چنین مناسبت‌هایی که همخوانی با فرهنگ ایرانی ندارند، به جای اینکه باعث استحکام روابط میان افراد شود، برعکس روابط‌های افراد را سست‌تر می‌کند و باعث عدم پایداری آن می‌شود.

روزی برای عشق ورزی

این دانش‌آموخته جامعه‌شناسی در بخش دیگری از سخنانش با اشاره به اینکه در کشورهای سنتی که دارای دیدگاه مذهبی نیز هستند معمولاً دو نوع عشق مجازی و حقیقی تعریف شده است، بیان می‌کند: عشق مجازی، همان عشق انسان به انسان و عشق حقیقی، عشق انسان به خداست. در زمان‌های گذشته که کشور سنتی‌تر بود و هنوز مفاهیم مدرنیته به آن نفوذ نکرده بود، عشق انسان به خدا در کانون توجه قرار داشت و عشق مجازی خیلی مورد توجه قرار نمی‌گرفت؛ اما درحال حاضر جامعه دستخوش تغییرات اجتماعی شده و برای همین است که مشاهده می‌کنیم عشق‌های مجازی بسیار مورد توجه قرار گرفته‌اند و امروز به روز نیز پررنگ می‌شوند و آدم‌ها سعی می‌کنند تا هرطوسی شده عشق خود به یکدیگر را اثبات کنند.

امینی در ادامه با اشاره به اینکه اگر بخواهیم برای ولنتاین جایگزین مناسبی داشته باشیم باید با

محبوبه امینی، جامعه‌شناس در گفت‌وگو با «اصفهان زیبا» می‌گوید نظام سرمایه‌داری و پدیده ولنتاین عشق را به کالایی مصرفی تبدیل کرده است

آن‌ها را به همدیگر هدیه بدهند تا ثابت کنند که عاشق همدیگر هستند و به هم علاقه دارند و به هم عشق می‌ورزند.

به گفته او، اثر سوی دیگر کافه‌ها و رستوران‌ها و... نیز اثر چند روز قبل از ولنتاین منوی مخصوص ویژه این روز را منتشر می‌کنند که بسیار گران‌تر از منوهای عادی در روزهای قبل از ولنتاین است. این نشان‌دهنده این است که افراد دارند اثر این روز و احساسات و هیجانات افراد نسبت به آن سوءاستفاده می‌کنند.

این جامعه‌شناس در ادامه با اشاره به مصرف‌گرایی و افزایش تجمل‌گرایی در جامعه می‌افزاید: قبلاً شاید افراد در این روز فقط یک شاخه گل سر می‌خریدند؛ اما الان خیلی‌ها سعی می‌کنند این روز را تجملاتی برگزار کنند و علاوه بر باکس‌های گل و عروسک‌های خرسی و شکلات و... هدیه‌های

ولنتاین جایگزین می خواهد!

مریم کریمی، جامعه‌شناس، در گفت‌وگو با «اصفهان زیبا» از چرایی رواج ولنتاین در سال‌های اخیر در ایران می‌گوید

چرا ولنتاین فراگیر شده است؟ آیا گرامی‌داشت این روز در سال‌های اخیر به پدیده‌ای فراگیر در جامعه ایرانی تبدیل شده است؟ آیا ولنتاین صرفاً متعلق به اقشار خاصی از جامعه است یا گروه‌های مختلف شهری به آن گرایش پیدا کرده‌اند؟ آیا در فرهنگ ایرانی جایگزینی برای این روز وجود دارد؟ این‌ها پرسش‌هایی است که با رایج شدن ولنتاین و نفوذ آن به فرهنگ ایرانی اسلامی در سال‌های اخیر و همچنین شکل‌گیری رسم و رسوم مختلف پیرامون آن به ذهن متبادر می‌شود؛ روزی که گفته می‌شود نمادی است برای عشق و سرخريدن و بين نسل‌های جدید از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است؛ به گونه‌ای که آن‌ها اثر مدت‌ها قبل در تدارک تهیه خرید هدیه و آراستن آن هستند. مریم کریمی، جامعه‌شناس، در گفت‌وگو با «اصفهان زیبا» به چرایی رواج این پدیده در سال‌های اخیر پرداخته است.

ولنتاین به مثابه یک منسک اجتماعی

کریمی با اشاره به اینکه ولنتاین به مثابه یک منسک اجتماعی است، می‌گوید: قبل از تبیین این مسئله باید به تعریف منسک بپردازم. منسک در ادبیات دینی به نوعی اثر رفتار گفته می‌شود که فرم مشخصی دارد و افراد و گروه‌های معینی اثر جامعه با هدف خاص آن را انجام می‌دهند؛ در واقع کاری که با انجام دادن آن، تعلق خود به دین را به اثبات می‌رسانند.

این دانش‌آموخته جامعه‌شناسی در ادامه بیان می‌کند: اگر دین را به عنوان اصل قرار دهیم، می‌توانیم سه بعد را برای آن برشماریم که افراد با پایبندی به آن می‌توانند مثلث دین‌داری را تشکیل دهند؛ سه بعد اخلاقی و اعتقادی و مناسک. دویعد اخلاقی و قلبی که تعریفشان به خوبی مشخص است؛ یعنی اعتقاد قلبی که فرد به دین دارد؛ اما مناسک در این میان از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است.

او در ادامه مناسک را هم به دودسته تقسیم می‌کند و می‌گوید: دسته اول آنچه را در برمی‌گیرد که در نص مستقیم دین یا شریعت به آن اشاره شده و فرد به آن اعتقاد و ایمان قلبی دارد و آن را انجام می‌دهد؛ مثل خواندن نماز و گرفتن روزه و...؛ اما دسته دوم که اتفاقاً جدای از دسته اول نیستند و تکمیل‌کننده آن هم هستند و به پایداری آن کمک می‌کنند بعد دوم مناسک را تشکیل می‌دهند؛ مثلاً برگزاری مراسم عزاداری، یا شرکت در پیاده‌روی اربعین و برگزاری مراسم روزه و... این‌ها دسته‌ای از مناسک هستند که افراد در هر جایی می‌توانند به گونه‌ای آن را انجام دهند و در دنیای مدرن نیز اثر اهمیت بسیار زیادی برخوردار هستند. در این میان شاید افرادی هم که درجه دین‌داری آن‌ها پایین است، این مناسک را انجام دهند و همین هم سبب شود که دویعد دیگر اخلاقی و اعتقادی در آن‌ها طرازی شود؛ برای مثال، شرکت در پیاده‌روی اربعین که چند سال است رایج شده و در سال‌های گذشته برگزار نمی‌شد، جزو همین مناسک ثانویه است. اگرچه مستقیماً در نص قرآن به آن اشاره نشده است؛ اما شرکت در آن باعث می‌شود که احساس دین‌داری در فرد ایجاد شود یا افزایش یابد و خودش را به گروه دینداران متعلق بداند.

برگزاری مناسک باعث کنش متقابل در جامعه می‌شود

او در بخش دیگری اثر سخنانش با اشاره به گفته‌های امیل دورکیم، نظریه‌پرداز، بیان می‌کند: این نظریه‌پرداز معتقد است که مناسک به جامعه کمک بسیاری می‌کند و باعث کنش متقابل در آن می‌شود و انسجام و هم‌بستگی بین گروه‌های مختلف را افزایش می‌دهد؛ گروه‌هایی که ممکن است از نظر فکری و اعتقادی با یکدیگر متفاوت باشند.

به گفته او، اثر نظر گامن نیز انسان‌ها حتی در زندگی روزمره هم دارای مناسک هستند؛ مناسکی که باعث حفظ ارتباطات اجتماعی و تعلق خاطر و تولید کنش جمعی و همچنین بهبود زندگی فردی و اجتماعی می‌شود. پس زندگی فردی پر از مناسک مختلف است که البته ممکن است افراد متوجه آن نباشند.

او در ادامه سخنانش می‌گوید: ولنتاین در جامعه ایرانی تا دهه‌های پیشین سرخنه نکرده بود و در سال‌های گذشته هم به صورت محدودتر و مخفیانه‌تر این سرخس برگزار می‌شد؛ اما باید توجه داشت که جامعه ایرانی قبلاً سنتی بوده و اکنون مدرنیته به آن نفوذ کرده است. در واقع ولنتاین

اکنون به مناسکی برای ستایش عشق و بزرگداشت عشق تبدیل شده است که بیشتر هم بین جوانان و نوجوانان باب شده؛ چرا که آن‌ها نسبت به اقشار و نسل‌های دیگر مدرن‌تر هستند.

نسل جدید الگویی برای عشق ورزی ندارند

به گفته او، اثر آنجایی که به نسل‌های جدید الگویی مناسب و ثابت برای عشق ورزی ارائه نشده است، آن‌ها نیز به دنبال پیداکردن نمادی برای ابراز عشق بوده و هستند؛ برای همین هم آن‌ها در ولنتاین پیدا کرده‌اند؛ چرا که می‌خواهند این گونه احساسات و هیجانات خود را به عنوان فردی که در جامعه جایگاه عشق را شناخته و به آن ارجح می‌گذارد، تخلیه کند. در واقع آن‌ها با برگزاری این منسک می‌خواهند وانمود کنند که عشق و سرخريدن به یکدیگر و محبت کردن را به خوبی بلد هستند و به واسطه آن هم اعتبار به دست می‌آورند. این مسئله را اتفاقاً در نوجوانان به وفور می‌توان دید؛ چرا که آن‌ها در این سن به دنبال کسب هویت هستند؛ هویتی که هنوز به طور کامل شکل نگرفته است و مدار اثر چیزهای مختلف وام می‌گیرد.

به گفته این جامعه‌شناس، یکی از چیزهایی که در فرهنگ ایرانی فقدان آن به خوبی احساس می‌شود، نبود الگویی مناسب برای عشق ورزی و محبت کردن است؛ در حالی که در فرهنگ اسلامی از محبت ورزی و عشق ورزی حضرت علی (ع) و فاطمه (س) و همچنین حضرت محمد (ص) و حضرت خدیجه (س) بسیار شنیده‌ایم؛ اما منسک و نمادی برای آن تعریف نشده است.

این جامعه‌شناس ادامه می‌دهد: اگر در فرهنگ ایرانی جایگزینی برای روز ولنتاین در نظر گرفته می‌شد، شاید اصل این سرخس برای بسیاری اثر اقشار مختلف جامعه اهمیت پیدا نمی‌کرد و به آن این گونه پرداخته و این روز اینچنین معتبر نمی‌شد.

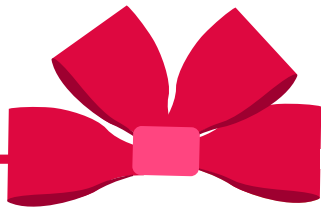
به گفته کریمی، در نظر گرفتن جایگزین مناسب برای این روز باعث می‌شود که حتی افرادی که دین‌دار هستند نیز اثر آن استقبال کنند و آن روز را صرف محبت کردن به همسران خود کنند و اتفاقاً به فرزندان خود هم عشق ورزیدن را آموزش بدهند.

افراد اطلاعاتی از ماهیت ولنتاین ندارند

این جامعه‌شناس در ادامه با بیان اینکه اقشار مختلف معمولاً اطلاعاتی از ماهیت روز ولنتاین ندارند و فقط شنیده‌اند که این روز نماد عشق ورزی است و برای پایداری روابط در این سرخس باید به یکدیگر هدیه بدهند، بیان می‌کند: در حالی که این‌ها فقط ظاهر قضیه است و متأسفانه در سال‌های اخیر هم فراگیر شده.

به گفته او، ولنتاین نیازی به سرخس جایگزین ندارد؛ مثل خیلی چیزهای دیگری که اثر فرهنگ غرب وارد ایران شده و نیازی به معادل بومی دارد و به خاطر نداشتن جایگزین هم مردم بدون داشتن آگاهی از آن پیروی می‌کنند. جایگزین این سرخس باید متناسب با فرهنگ ایرانی و اسلامی و براساس تأیید شهروندان باشد تا افراد را سردرگمی درآورد و باعث سوق دادن آن‌ها به سمت و سوی فرهنگ ایرانی شود.

ولنتاین به وقت بازار!

مروری بر برخی از هزینه‌های چشمگیر این روز که در سال‌های اخیر باب شده است

ویتترین‌های شکلی و خیره‌کننده، گل‌های تازه و خندان، شکلات‌های بسته‌بندی شده و لاکچری به رنگ قرمز که نمادی است از عشق، ویتترین مغازه‌ها را پر کرده و توجه عابریان پیاده را به خود جلب می‌کند. پشت شیشه یکی از گل‌فروشی‌ها نوشته: «به دلیل ترافیک کاری، سفارشات ولنتاین از یک هفته زودتر گرفته می‌شود».

رستوران‌ها و کافه‌ها هم اثر چندسروزر زودتر اثر آغاز ولنتاین، نام‌های جدیدی را به منوهای خود اضافه کرده‌اند و اثر مشتری‌هایشان می‌خواهند که خیلی زودتر برای ولنتاین جا سرزرو کنند. صفحات اینستاگرامی تخفیف‌های ویژه مخصوص روز ولنتاین در نظر گرفته‌اند و اثر کاسبران فضای مجازی می‌خواهند که هرچه زودتر برای سفارش دادن گل و هدیه بشتابند تا اثر قافله عقب نماند. ولنتاین، سروزی که سمبلی اثر عشق و سرزیدن است و حالا چندسالی است که آرام‌آرام به فرهنگ و آداب و رسوم ایرانی آغشته شده است طرفداران خریداری داریم: آنچنان که چند سروزر مانده به ولنتاین، نیمی از شهر به تکاپو می‌افتد و در تهیه و تدارک برگزاری این روز است؛ روزی که سال به سال یونیک‌تر برگزار می‌شود و خاطرخواهان‌ش هم بیشتر می‌شوند و البته که این روز مجال می‌شود برای باخرارگرمی گل‌فروشی‌ها و شیرینی‌فروشی‌ها و عطرفروشی‌ها و... در این گزارش مروری شده است بر برخی اثر هزینه‌هایی که در آستانه سروزر ولنتاین پای جوانان آب می‌خورد.

بره‌گشان گل‌فروش‌ها

باکس‌های کوچک و بزرگ گل، پای ثابت هدیه‌های روز ولنتاین است؛ جعبه‌های گل قرمزی که نمادی است از عشق و معمولاً با گل رز یا گل‌های ارزان‌تری مثل میخک و داوودی آراسته می‌شود. کمتر گل‌فروشی در شهر است که در سروزرهای منتهی به ولنتاین ویتترین و قفسه‌های مغازه‌اش را با باکس‌های ریز و درشت قرمز استوانه‌ای و مربعی یا

به شکل قلب پُر نکرده باشد و آمرشیوی بلندبالا اثر مدل تزئین سبد گل برای سروزر ولنتاین در گوشه یا مانتیور کامپیوترش نداشته باشد.

صاحب یکی اثر همین گل‌فروشی‌ها در خیابان مرداویج یک هفته مانده به ولنتاین می‌گوید که اثر الان نمی‌توان قیمت گل رز را به طوری دقیق بگوید؛ چرا که قیمت‌ها به صورت لحظه‌ای اعلام می‌شود: «قطعا در سروزر ولنتاین قیمت گل رز افزایش پیدا می‌کند.» او می‌گوید که یک باکس گل رز پنجاه‌شاخه‌ای شاید حدود هفتصد هزار تومان پای مشتری آب بخورد: «البته برای ولنتاین از گل‌های ارزان‌تر دیگری مثل میخک هم استفاده می‌شود. بعضی‌ها هم که اثر توان مالی بالایی برخوردار هستند، گل‌های گران‌قیمتی سفارش می‌دهند. معمولاً گل رز عمده سفارشات را تشکیل می‌دهد.» این موضوع اثر اثر دیگری که سفارش گل به صورت آنلاین دریافت می‌کند نیز می‌گوید: «سفارشات روز ولنتاین، تقریباً اثر یک هفته پیش شروع شده است و معمولاً سال به سال هم بیشتر می‌شود. قبلاً شاید افراد فقط به خریدن یک شاخه گل اکتفا می‌کردند؛ اما حالا ترجیح می‌دهند باکس گل سفارش بدهند.» او می‌گوید که مشتری‌هایش اثر همه قشری هستند: «اینطور نیست که فقط افراد ثروتمند و پولدار باکس گل سفارش بدهند؛ اتفاقاً در سال‌های اخیر خیلی از مشتری‌هایم را افرادی از طبقه متوسط تشکیل می‌دادند.»

این گل‌فروشی، قیمت یک باکس گل رز کوچک را حدود یک میلیون تومان می‌داند و می‌گوید: «اغلب مشتری‌ها برای گل تا همین حد هزینه می‌کنند؛ البته برخی باکس‌های بزرگ‌تر و با گل‌های گران‌قیمت می‌خرند. در کنار آن، ممکن است بعضی‌ها تمایل داشته باشند هدیه‌هایی را هم که برای این سروزر خریدند تزئین کنند که آن هم بسته به نوع هدیه، هزینه خود را دارد.»

خرس‌های مهربان!

خرس‌های قرمز در ابعاد مختلف هم در سال‌های اخیر به یکی از نمادهای مروار و ولنتاین تبدیل شده است؛ عروسک‌هایی با قیمت‌های چشمگیر که ویتترین مغازه‌ها را قرق کرده‌اند. جست‌وجو در سایت دیوار نشان می‌دهد که قیمت خرس‌های ولنتاین نسبت به سال گذشته با افزایش بسیاری روبه‌رو بوده است؛ برای مثال در این سایت قیمت یک باکس ولنتاین با خرس کوچک ۵۹۹۹ تومانی درج شده است که آنطور که در توضیحات آن نوشته شده، شامل هارد باکس چمدان، خرس راس، کیت کت، یک دسته سرخ، استیکر، لایوا، توئیکس، کارت تبریک و ماگ سرامیکی است. آگهی دیگری قیمت خرس قرمز بزرگ را از یک میلیون و هشتصد تا دو میلیون و پانصد هزار تومان درج کرده است. خرس‌های کوچک هم از ۱۸۰ هزار تا ۴۵۰ هزار تومان قیمت خورده است.

باکس‌های ریز و درشت ولنتاینی

از دیگر متعلقات ولنتاین انواع و اقسام باکس‌ها در ابعاد مختلف برای قرار دادن هدیه و شکلات در آن است. جست‌وجو در سایت دیوار نشان می‌دهد که قیمت این باکس‌ها نیز بسته به ابعاد و همچنین جنسشان با یکدیگر متغیر است؛ برای مثال بطری‌های کوچک شکلات ولنتاین در این سایت حدود ۴۰ هزار تومان، باکس شیشه‌ای ۵۵ هزار تومان، باکس کادو ۲۸۰ هزار تومان و باکس گل و شکلات یک میلیون تومان قیمت خورده است.

عشق‌های شکلاتی!

اما بسته‌های رنگارنگ و دهن‌پرکن انواع و اقسام شکلات‌های ایرانی و خارجی نیز در روزهای منتهی به ولنتاین ویتترین مغازه‌ها را پر کرده و به هواداران این روز چشمک می‌زنند؛ شکلات‌هایی که البته خرید و فروش آن‌ها در پیچ‌های اینستاگرامی هم باب شده و با قیمت‌های نجومی به خریداران به فروش می‌رسد. در یکی از این پیچ‌ها یک بسته قلبی‌شکل کوچک شکلات که جعبه آن به رنگ قرمز است ۴۹۰ هزار تومان قیمت خورده و مروی آن کاغذی هم چسبانده شده: «خوشبختی یعنی در خاطر کسی بمانی!»

شیشه‌های کوچک شکلات نیز در یکی دیگر از پیچ‌های اینستاگرامی که با مرویان قرمز تزئین شده، ۵۰ هزار تومان قیمت خورده است. شکلات پیچ کوچک دانه‌ای ۷ هزار، بزرگ ۱۵ هزار، اسامرتیز ۱۰ هزار و شکلات کپسولی هم ۷ هزار قیمت خورده است.

کافه‌هایی با طعم ولنتاین!

بازار کافه‌ها و رستوران‌ها نیز در این روز داغ است و صاحبانشان از چندین روز قبل سفارشات خود را تکمیل می‌کنند و از مشتری‌ها می‌خواهند که میز موردعلاقه خود را سرسرو کنند و برای برگزاری مراسمی بهتر از آن‌ها مشاوره بگیرند. آرشو عکس یکی از این کافه‌ها نشان می‌دهد که اغلب میزآرایی‌ها با استفاده از گلبرگ گل رز و شمع‌های وارمر است. بادکنک‌ها و خرس‌های کوچک قرمز و همچنین شکلات و شیرینی و میوه نیز سیتی‌های فینگر و مزه نیز پای ثابت برخی از میزها در این روز است. یکی دیگر از کافه‌های اصفهان نیز به هواداران این روز در پیچ اینستاگرامی خود توصیه کرده است که مروار ولنتاین را در فضای باس این کافه برگزار کنند؛ فضایی که البته تزئینات آن نسبت به میزآرایی چندبرابر است و مشتری‌ها باید برای چند ساعت هزینه‌های نجومی پرداخت کنند!